

Міністерство освіти і науки України

Міжнародний гуманітарний університет

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

**МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Випуск 2016 **25**

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ЗБІРНИК

Видається з 2004 року

Випуск 25

Статті учасників
Другої міжнародної мультидисциплінарної конференції
«Чорноморські наукові студії»
13 травня 2016 року

Відповідальний редактор випуску – канд. юрид. наук, доц. К.В. Громовенко

Одеса
2016

4. Лотоцький М.В. Адвокатура як суб'єкт запобігання злочинам : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / М.В. Лотоцький; Класичний приватний університет – Запоріжжя, 2012. – 20 с.

А.В. Соломяна. Адвокатура в системе негосударственных субъектов предупреждения преступности. – Статья.

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы о месте адвокатуры в системе субъектов предупреждения преступности и видах ее предупредительной деятельности. Автор приводит доводы о необходимости разработки единой целостной стратегии участия негосударственных субъектов в предупреждении преступности и рекомендации по ее содержанию.

Ключевые слова: адвокатура, предупреждение преступности, негосударственные субъекты.

Anna V. Solomiana. Advocacy in the System of Non-State Subjects of Crime Prevention. – Article.

Summary. The article deals with the place of Advocacy in the system of subjects of crime prevention and types of crime avoiding activities. The author gives arguments about the need to develop a single coherent strategy of non-state subjects in participating in crime prevention and recommendations for the strategy content.

Key words: advocacy, crime prevention, non-state subjects.

УДК 340.111.5:37(477)

Я.О. Тицька,

кандидат юридичних наук,

Міжнародний гуманітарний університет,

м. Одеса, Україна

РОБОТОДАВЦІ ЯК СУБ'ЄКТИ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ ОСВІТИ

Анотація. У даній статті наведено огляд матеріалів, що розглядають питання залучення роботодавців до правовідносин у сфері освіти, з подальшим узагальненням та висновками.

Ключові слова: освітні правові відносини, теоретико-методологічні підходи, особливості правових відносин, роботодавці.

На сучасному етапі державотворення в Україні, вищий навчальний заклад розглядається, як платформа для розвитку суспільства і конкурентоздатності національної економіки [1]. У таких умовах підвищення значення вищої освіти зумовлено сучасними суспільними запитами щодо зростання людського капіталу задля високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, створення умов для самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці і держави у кваліфікованих кадрах, а також модернізації системи вищої освіти з урахуванням процесів європейської інтеграції та розвитку єдиного Європейського простору вищої освіти.

На жаль, сьогодні на вітчизняному ринку праці постала гостра проблема відсутності необхідних фахівців з очікуваними кваліфікаціями та навичками. Ті стандарти, що існують на виробництві, ніяк не співпадають із знаннями, навичками та компетенціями, які здобувачі вищої освіти отримують в результаті закінчення вищого навчального закладу. Тому і складається ситуація диспропорції між професійно-кваліфікаційною структурою фахівців, що готуються навчальними закладами та попитом на ринку праці.

До того ж, на сьогодні гострими залишаються питання участі роботодавців у процесі формування державного замовлення на підготовку професійних кадрів, створення умов для залучення роботодавців до формування вимог щодо компетентності випускників вищої освіти, визначення змісту вищої освіти, забезпечення якості вищої освіти, розвитку навчально-лабораторної бази вищих навчальних закладів, забезпечення місць практики, працевлаштування випускників вищих на-

вчальних закладів. Тому теоретико-правовий аналіз залучення роботодавців до правовідносин у сфері освіти набуває особливої актуальності.

Проблема визначення кола суб'єктів освітніх правовідносин – одна з першочергових у науці освітнього права України. Вона досі не вирішена в нашій державі, тому, що система вищої освіти перебуває на шляху бурхливого реформування [4]. Як відомо, 6 вересня 2014 року вступив в дію Закон України «Про вищу освіту». Новий закон у порівнянні із Законом України «Про вищу освіту» від 17.01.2002, значно розширює коло суб'єктів правовідносин у сфері освіти.

Новим Законом України «Про вищу освіту» передбачено забезпечення правового регулювання правовідносин у сфері вищої освіти. Революційні зміни торкнулися практично усіх статей, але однією із найважливіших новел даного правового акту стало залучення роботодавців та їх об'єднань до правовідносин у сфері освіти. Підтвердженням вищесказаного, є ст. 52 Закону України «Про вищу освіту», згідно із якою до освітнього процесу можуть залучатися роботодавці. Прийняття такої норми є перш за все закріплення на нормативному рівні правового становища роботодавців як суб'єктів правовідносин у сфері освіти. Більш того дана стаття спрямована на створення нормативних передумов виникнення правовідносин між роботодавцями (підприємствами, організаціями, установами усіх форм власності) та вищими навчальними закладами усіх форм власності у сфері підготовки кваліфікованих кадрів.

Співпраця вищих навчальних закладів та роботодавців пронизує усю ідейну складову новоприйнятого Закону України «Про вищу освіту». Так, наприклад, згідно із ст. 3 формування і реалізація державної політики у сфері вищої освіти забезпечуються шляхом визначення гармонійної взаємодії національних систем освіти, науки, бізнесу та держави з метою забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку держави, а також визначення збалансованої структури та обсягу підготовки фахівців з вищою освітою з урахуванням потреб роботодавців.

Відповідно до ст. 6 даного закону атестація здобувачів вищої освіти здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань, відповідно до положення про екзаменаційну комісію, затвердженого вченою радою вищого навчального закладу. Значення даної норми, важко переоцінити, тому, що навчальний заклад буде зобов'язаний надавати якісні освітні послуги на рівні, визначеному спільно з роботодавцем. Таким чином, представники бізнесу зможуть вплинути на створення конкурентоспроможної освіти, підвищення якості освітніх послуг, стажування на виробництві та сформувані критерії об'єктивної зовнішньої оцінки на принципах взаємодії ринку праці і сфери освіти.

Наведене підтверджується ст. 19 Закону України «Про вищу освіту» згідно із якою Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти складається з двадцяти п'яти членів, три із яких обираються спільним представницьким органом всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців

Окрім того, у Проекті Концепції розвитку освіти України протягом 2015–2025 років наголошено, що зміст професійної освіти повинен бути узгоджений із новими професійними стандартами, які розроблятимуться на компетентнісній основі за участі професійних спільнот та організацій роботодавців та зазначена необхідність у розробленні регіональних програм розвитку професійної освіти за участі роботодавців, що будуть спиратися на реальну потребу у фахівцях (з урахуванням перспектив розвитку регіонів) [5].

Майже революційною новелою, яка сприяє взаємодії роботодавців та сфери освіти є ст. 72. Закону України «Про вищу освіту» згідно із якою, показники державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою формуються з урахуванням середньострокового прогнозу потреби у фахівцях на ринку праці центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, у порядку, встановленому законом, за участю вищих навчальних закладів, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, роботодавців та їх об'єднань.

Питання участі роботодавців у процесі формування державного замовлення на підготовку професійних кадрів, завжди цікавило Конфедерації роботодавців України, адже, відповідно до чинного законодавства участь роботодавців, їх об'єднань у цьому процесі була не передбачена. Відповідно така ситуація значно ускладнювала процес зближення сфери освіти і ринку праці. Розробники нового закону «Про вищу освіту» вищевказаною статтею, визнали необхідність залучення роботодавців та їх об'єднань до процесу формування державного замовлення на підготовку фахівців та його розміщення. Так, згідно із даною нормою передбачено залучення організацій роботодавців до складання середньострокового прогнозу у потребах фахівців.

Неможливо не погодитись із головним консультантом відділу гуманітарної політики Національного Інституту стратегічних досліджень Карпенко М.М., який зазначає, що ефективність взаємодії вузів і роботодавців значно зростає, коли партнери-роботодавці переходять з позиції сторонніх спостерігачів і виключно споживачів освітніх послуг на позицію зацікавлених учасників освітніх і інноваційних процесів, що всіляко сприяють оволодінню студентами комплексом професійних компетенцій, які відповідають вимогам сучасного ринку праці [6].

Вирішення цього завдання породжує нові форми соціального партнерства, нові правові норми і нові типи договорів, які при максимальному узгодженні й реалізації взаємних інтересів сприяють навчальним закладам у підготовці фахівців, а підприємствам у забезпеченні своїх кадрових потреб. Також необхідно наголосити, що участь органів місцевої влади та самоврядування у регулюванні взаємовідносин роботодавців і навчальних закладів має дуже важливе значення.

Яскравий приклад такої соціальної комунікації існує у Великобританії. Співробітництво між роботодавцями та вищими навчальними закладами у сфері професійної освіти здійснюється шляхом укладання Галузевих угод щодо професійних знань, умінь та компетенцій, згідно з якими представники бізнесу беруть активну участь у визначенні переліку загальних умінь, знань та навичок, орієнтованих на вирішення виробничих завдань, у формуванні варіативних планів навчання.

Ступінь залучення роботодавців до функціонування системи професійної освіти залежить на нашу думку, насамперед, у першу чергу від створення інституційних умов у державі. Так, наприклад, у Данії важливою інституційною установою являється Конфедерація професіоналів Данії. До неї входять Професійні Комітети з різних галузевих напрямів. Ці комітети здійснюють моніторинг галузей, конкретних підприємств, з'ясовують необхідність у нових кваліфікаціях, навчальних програмах. Відповідно їх розробляють і пропонують для системи професійної освіти і навчання. Професійні комітети функціонують за кошти роботодавців відповідної галузі. До розвитку професійної освіти й підвищення кваліфікації дорослих активно долучаються професійні спілки Данії [7].

На відмінну від інших країн в Україні згідно із ст 64 Закону України «Про вищу освіту» держава у співпраці з роботодавцями забезпечує створення умов для реалізації випускниками вищих навчальних закладів права на працю, гарантує створення рівних можливостей для вибору місця роботи, виду трудової діяльності з урахуванням здобутої вищої освіти та суспільних потреб.

З огляду вищесказаного, можемо зробити висновок, що недосконалість законодавчої бази є головною перешкодою у залученні роботодавців до процесу співпраці з навчальним закладом. Таким чином, для включення роботодавців до правовідносин у сфері освіти на позиції зацікавлених учасників освітніх і інноваційних процесів не достатньо норм в Законі України «Про вищу освіту», які не супроводжуються визначеним механізмом реалізації відповідних норм.

На нашу думку продуктивним є варіант прийняття спеціального Закону України «Про залучення роботодавців до підготовки та перепідготовки кадрів, освітніх та наукових процесів», який буде набагато зручнішим для використання та застосування учасниками правовідносин у сфері освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сергій Квіт: Університети – це платформа для розвитку суспільства і конкурентоздатності національної економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.mon.gov.ua/ua/actually/39060-sergiy-kvit-universiteti--tse-platforma-dlya-rozvitku-suspilstva-i-konkurentozdatnosti-natsionalnoyi-ekonomiki>

2. Хабермас Ю. Отношения к миру и рациональные аспекты действия в четырех социологических понятиях действия / Юрген Хабермас ; пер. с нем. Т.Тягуновой // Социологическое обозрение. – 2008. – Т. 7. – № 1. – С. 3–25.
3. Рабінович П. М. Виявлення соціальної сутності правових і державних явищ – головне завдання юридичної науки / П. М. Рабінович // Юридична наука. – 2011. – № 1. – С. 7–13.
4. Тыцкая Я. А. Предмет образовательного права Украины / Я. А. Тыцкая // Право і держава в дослідженнях молодих : науковців : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. студ., аспір. та молод. науковців (м. Одеса, 22–23 березня 2013 р.). – О., 2013. – С. 36–39.
5. Проект Концепції розвитку освіти України протягом 2015–2025 років [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа : <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>
6. Карпенко М.М. Перспективи розширення участі роботодавців у розвитку професійної освіти / М.М. Карпенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1417/>
7. Радкевич В.О. Професійна освіта і навчання в Данії / В.О. Радкевич [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/Професійна%20освіта%20i%20навчання%20в%20Данії.pdf>

Я.О. Тыцкая. Работодатели как субъект правоотношений в сфере образования. – Статья.

Аннотация. В данной статье приведен обзор материалов, рассматривающих вопрос привлечения работодателей к правоотношениям в сфере образования, с последующим обобщением и выводами.

Ключевые слова: образовательные правоотношения, теоретико-методологические подходы, особенности образовательных правоотношений, работодатели.

Yana A. Tytskaya. Involving Employers to Educational Law Relations. – Article.

Summary. This article provides an overview of materials that are considering attracting employers to educational law relations, followed by generalizations and conclusions.

Key words: educational law relations, theoretico-methodological approaches, peculiarities of the educational law relations.

УДК 343.9:343.35

Г.Л. Шведова,

кандидат юридичних наук, доцент,

Чорноморський державний університет ім. Петра Могили,

м. Миколаїв, Україна

ПОЛІТИЧНА КОРУПЦІЯ ЯК ПРОБЛЕМА ПОЛІТИЧНОЇ КРИМІНОЛОГІЇ

Анотація. Проведено аналіз політичної корупції в Україні, досліджено політичні аспекти породження корупції та політичні засоби протидії їй, визначено політико-кримінологічні аспекти антикорупційної діяльності на сучасному етапі розвитку держави.

Ключові слова: корупція, політика, протидія корупції, антикорупційна діяльність, політична кримінологія.

Політична кримінологія, як окремий напрямок науки кримінології, почала свій розвиток в українській науці не так давно і може створювати широке поле для досліджень сучасних науковців. В українській науковій літературі замало досліджується саме політико-кримінологічний аспект корупції. Здебільшого увага приділяється чи то кримінально-правовому, чи то суто політологічному аспекту. І навіть якщо в назві роботи мова йде про кримінологічний аспект, у змісті досліджується практично кримінально-правова складова, суттєво обмежуючи при цьому предмет дослідження [1, с. 59]. Пов'язаність корупції і політики М.І. Мельник вбачає в тому, що корупція впливає на пі-